

Szanowni Czytelnicy,

Przekazujemy do Państwa rąk kolejny numer biuletynu Regionalnego Ośrodka Polityki Społecznej w Krakowie es-O-es. Obecne wydanie zostało poświęcone problemowi społecznemu, jakim jest szeroko pojęty proces readaptacji i usamodzielniania osób zagrożonych wykluczeniem społecznym, w tym wychowanków placówek opiekuńczo – wychowawczych. Jest to problem na tyle ważny i złożony, że wymaga szeregu wielotorowych działań. Aby proces usamodzielnienia był skuteczny, należy rozpocząć go jak najwcześniej oraz rozwijać w kierunku kształtowania kompetencji społecznych. Następnie należy zwrócić uwagę na tworzenie rozwiązań pośrednich, pomiędzy tradycyjnymi placówkami, a samodzielnym, dojrzałym życiem na własny rachunek. Takim właśnie rozwiązaniem może być tworzenie mieszkań chronionych w społeczności lokalnej. Doświadczenia pokazują, że jest to forma przede wszystkim bardzo efektywna dla beneficjentów, a dla samorządów, które zgodnie z kompetencjami są odpowiedzialne za przebieg tego procesu, jest zdecydowanie korzystniejsza finansowo. Zastanawia więc fakt, tak znikomego zaistnienia tej formy w naszym województwie. Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej zamierza w roku 2007 bardziej kompleksowo zająć się promowaniem rozwoju mieszkań chronionych w województwie małopolskim.

W niniejszym wydaniu przedstawiamy już realizowane, ciekawe projekty w zakresie readaptacji i usamodzielniania. Mamy świadomość, że wiele takich inicjatyw jest w trakcie realizacji, wiele w fazie przygotowań, a sam proces podlega ciągłym, korzystnym zmianom. Szczególnie jest to możliwe teraz, przy współudziale środków z Europejskiego Funduszu Społecznego. Na końcu biuletynu pragniemy Państwu zaprezentować procedury koordynacji systemu zabezpieczenia społecznego, które w imieniu samorządu województwa realizuje ROPS.

gorąco polecamy,
Katarzyna Mimiec
Małgorzata Dyrda

Kraków, listopad 2006 r.

Projekt „Wędką na wyprawkę”

Wychowankowie Domów Dziecka stanowią jedną z najbardziej podatnych na wykluczenie społeczne grup środowiskowych. Badania pedagogów, psychologów, pracowników instytucji pomocy społecznej dowodzą, iż usamodzielnieni wychowankowie Domów Dziecka bardzo często trzymają się na uboczu, stanowią odrębną grupę, niezrozumianą przez resztę społeczeństwa. Młodzież z Domów Dziecka jest obciążona bagażem przykrych doświadczeń i upokorzeń, bowiem w większości pochodzi z rodzin dotkniętych problemami alkoholowymi, bezrobociem, a nawet bezdomnością. W poszukiwaniu zaspokojenia potrzeby przynależności i akceptacji rodziny, usamodzielnieni wychowankowie z braku innej perspektywy powracają do rodzinnych środowisk, dziedzicząc destrukcyjny tryb życia. Stając się zakładnikami swego losu, mają trudniejszy start w znalezieniu pracy, swojego miejsca w życiu, w nawiązaniu kontaktów zawodowych, emocjonalnych i uczuciowych. W większości przypadków takie dzieci kończą edukację na szkołach zawodowych, rzadko zdają maturę, zaledwie 2 % dostaje się na studia. Brak wzorców rodzinnych, brak wiary

w siebie i w ludzi, bierność, kompleksy, brak odporności na stres, niski poziom umiejętności uniwersalnych prowadzą do izolacji środowiskowej wychowanków i ich wykluczenia społecznego.

Mimo istnienia systemu uregulowań prawnych odnośnie usamodzielniania podopiecznych, znajdujących się w rozmaitych formach opieki, innych niż rodzina naturalna (Ustawa o pomocy społecznej z dn. 12 marca 2004. Rozporządzenie Ministra Polityki Społecznej z dnia 23 grudnia 2004 r. w sprawie pomocy na usamodzielnianie, kontynuowanie nauki oraz zagospodarowanie), sytuacja usamodzielnionych wychowanków domów dziecka pozostawia wiele do życzenia. Dzieje się tak dlatego, że obowiązujący system usamodzielniania traktuje zjawisko w większym stopniu jako jednorazowe wydarzenie, niż jako proces, który winien być starannie przygotowany i rozpoczęty z dużym wyprzedzeniem. Ujmowanie usamodzielniania jedynie w kategoriach aktu formalno-prawnego oraz jednorazowa wypłata świadczeń pieniężnych z tytułu usamodzielnienia - tak zwana „wyprawka” - są rozwiązaniem niewystarczającym, zakładając,

że celem jest trwałe wyłączenie osób usamodzielnianych z systemu pomocy i świadczeń społecznych.

Podstawą samodzielności ekonomicznej wychowanków jest podjęcie pracy. By zaistnieć na współczesnym rynku pracy potrzeba wiedzy, umiejętności i kwalifikacji. Z braku rozwiniętego systemu poradnictwa zawodowego oraz odpowiedniego przygotowania kadry w placówkach opiekuńczo-wychowawczych, wybór szkoły odbywa się bez aspiracji edukacyjnych i zawodowych. Często inspiracją do kontynuacji nauki po usamodzielnieniu się jest jedynie możliwość otrzymywania świadczeń pieniężnych na ten cel oraz możliwość mieszkania w placówce lub mieszkaniu chronionym do czasu zakończenia edukacji. Brak perspektyw na pracę i własne lokum sprawia, że moment odejścia z placówki jest dla wychowanków dramatycznym przeżyciem. Integracja zawodowa idzie w parze z integracją społeczną, dlatego wkraczającym w dorosłe życie wychowankom nie może zabraknąć poczucia własnej wartości, znajomości norm etycznych, zdolności do wyrażania uczuć, umiejętności nawiązywania kontaktów międzyludzkich i wielu innych kompetencji ogólnych. Litość i bezwarunkowa pomoc upokarza wychowanków i wytwarza u nich

postawy roszczeniowe. Potrzebują jedynie szansy i możliwości by zrealizować swoje marzenia i ambicje życiowe. Z tego przeświadczenia zrodził się pomysł na Akcję „Dla Dzieci Szczecina”.

Rozpoczęta w 2002 roku Akcja była pierwszą na skalę województwa zachodniopomorskiego próbą uzupełnienia usamodzielnienia, ujmowanego w kategoriach aktu formalno-prawnego, długotrwałym procesem edukacyjno-integracyjnym angażującym społeczność lokalną i instytucje prawnie gwarantowane do przewycięzania barier edukacyjnych, mentalnych i finansowych, dzielących podopiecznych placówek opiekuńczo-wychowawczych od innych środowisk.

Różnorodne działania Akcji „Dla Dzieci Szczecina” można podzielić na trzy grupy: *Edukacja, Integracja, Pomoc*. Do pierwszej grupy zaliczane są warsztaty, kursy i szkolenia dla najstarszych i usamodzielnionych wychowanków. Do drugiej – festyny, imprezy, uroczystości z udziałem wszystkich wychowanków. Trzecia grupa to działania związane z finansowym i materialnym wsparciem osób usamodzielnionych i placówek opiekuńczo-wychowawczych. W ciągu 3 edycji Akcja „Dla Dzieci Szczecina” usamodzielniała 30 wychowanków szczecińskich domów dziecka. W realizacji programu usamodzielnienia wzięło udział

Prezentacje

ponad 400 szczecińskich firm, instytucji i osób prywatnych. Wartość rzeczy i usług pozyskanych od sponsorów przekroczyła kwotę 300 tysięcy złotych. Za działania na rzecz usamodzielniających się wychowanków domów dziecka otrzymałam nagrodę Prezydenta Miasta Szczecina oraz tytuł LIDER ORGANIZACJI POZARZĄDOWEJ 2004.

Wraz z sukcesem lokalnym przyszedł czas na refleksje, co dalej. Dorastający wychowankowie szczecińskich domów dziecka chcieli mieć pewność, że co roku będą mieli możliwość uczęszczania na kursy i szkolenia podobnie jak ich starsi koledzy i koleżanki. Z ościennych gmin zaczęły napływać prośby o włączenie do programu usamodzielnienia wychowanków spoza Szczecina. Wiedziałam, że bez stałego źródła finansowania nawet najbardziej doświadczona organizacja pozarządowa nie jest w stanie udźwignąć ciężaru projektu o większym zasięgu geograficznym i dłuższej perspektywie czasowej.

Zacząłam więc interesować się możliwościami sięgnięcia po fundusze unijne, wzięłam udział w licznych warsztatach z zakresu pisania projektów z EFS. Szkolenia utwierdziły mnie tylko w przekonaniu, że bez doświadczenia w zdobywaniu i zarządzaniu środkami z UE oraz bez własnego zaplecza finansowego mam

mało szans na zdobycie funduszy lub na późniejsze zarządzanie nimi. Z propozycją współpracy w tym zakresie przyszedł dotychczasowy sponsor Akcji – Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informacyjnych InBIT. Przez 10 lat swojego funkcjonowania Instytut InBIT stał się jedną z największych regionalnych instytucji edukacyjnych i jednym z najsilniejszych partnerów na rynku pracy dla instytucji rządowych, samorządowych, przedsiębiorstw i organizacji pozarządowych.

Pierwszą próbą wcielenia w życie naszych wspólnych planów było wystartowanie z wnioskiem w konkursie IW EQUAL. Niestety projekt pt. „Uwolnić skarb” nie zdobył wymaganej liczby punktów. Po kilku miesiącach postanowiliśmy spróbować jeszcze raz, tym razem w konkursie do Działania 1.5 SPO RZL „Promocja aktywnej polityki społecznej poprzez wsparcie grup szczególnego ryzyka”. Projekt „Wędką na wyprawkę. Edukacyjno-integracyjny program usamodzielnienia wychowanków domów dziecka”, to był strzał w dziesiątkę!

Projekt „Wędką na wyprawkę. Edukacyjno-integracyjny program usamodzielniania wychowanków domów dziecka” został przygotowany i jest wdrażany przez Partnerstwo, w skład którego wchodzi: LIDER PROJEKTU

- Instytut Organizacji Przedsiębiorstw i Technik Informacyjnych InBIT Sp. z o. o. oraz PARTNER PROJEKTU - Zachodniopomorska Fundacja na Rzecz Integracji Środowiskowej.

Działaniami projektu „Wędką na wyprawkę” objęto 100 wychowanków w wieku 16-21 lat, pochodzących z 16 zachodniopomorskich domów dziecka. Są to wychowankowie z Białogardu, Binowa, Czernic, Darłowa, Dębna, Gryfic, Mostów, Polic, Szczecinka, Tanowa, Trzcińska-Zdroju, Wisielki oraz czterech placówek ze Szczecina.

Celem projektu „Wędką na wyprawkę” jest wsparcie procesu integracji społeczno-zawodowej wchodzących w dorosłość wychowanków zachodniopomorskich domów dziecka. Zważywszy, że wiedza, umiejętności i poczucie własnej wartości to alternatywna „wyprawka” dla samodzielnie działających się wychowanków, osi projektu uczyniono działania edukacyjno-integracyjne. W projekcie przewidziano warsztaty, szkolenia grupowe oraz indywidualne formy doradztwa psychospołecznego i zawodowego. Wynikiem realizacji projektu będzie podniesienie kwalifikacji młodzieży opuszczającej domy dziecka, rozwój kompetencji ogólnych wychowanków oraz dostosowanie ich umiejętności do potrzeb rynku pracy. Będzie to

przysłowiowa wędką, dzięki której wychowankowie sami będą mogli zaważczyć o swoje miejsce w życiu społecznym i zawodowym.

Projekt rozpoczął się w sierpniu 2005 r. od organizacji warsztatów psychoedukacyjnych „Wszystkie marzenia są do spełnienia”. Na miejsce przeprowadzenia zajęć wybrano ośrodek wypoczynkowy „ZA LASEM” w Poroninie. Głównym celem obozu letniego, łączącego elementy terapii, edukacji i wypoczynku, była integracja uczestników programu oraz przygotowanie podłoża psychologicznego do udziału wychowanków w dwuletnim maratonie edukacyjnym.

W roku szkolnym 2005/2006 wychowankowie rozpoczęli naukę języka angielskiego oraz ukończyli cykl warsztatów: Młody człowiek a rynek pracy; Przedsiębiorczość i psychologia biznesu; Komunikacja i negocjacje. Uwzględniając usytuowanie geograficzne beneficjentów, zajęcia zorganizowano w Szczecinie, Wisielce, Trzcińsku-Zdroju i Białogardzie. Wychowankom zapewniono transport i poczęstunek.

Swoistym półmetkiem trwającego 2 lata szkolne projektu stały się tegoroczne „Odjazdowe wakacje”. Taką nazwę przybrał obóz szkoleniowy w Węgorzewie na Mazurach, podczas którego pełnoletni wychowankowie

domów dziecka uczyli się teorii nauki jazdy, a ich młodszy koleżdy i koleżanki – zgłębiali tajniki pierwszej pomocy. Obóz odbył się w III turnusach w lipcu 2006. Na miejsce obozu wybrano Camping „Rusałka” malowniczo położony na trasie Giżycko – Węgorzewo nad jeziorem Świącajty. Podczas pobytu w Krainie Wielkich Jezior nie zabrakło również zwiedzania i wypoczynku.

W bieżącym roku szkolnym wychowankowie kontynuują naukę języka angielskiego oraz uczęszczają na kurs komputerowy ECDL. Warsztaty edukacyjno-integracyjne, zajęcia językowe, nauka jazdy oraz kurs komputerowy współtworzą pakiet działań grupowych, czyli takich, które pełnią funkcje ogólnospołeczne i są realizowane w grupach. Dodatkowo w projekcie przewidziano pakiet działań indywidualnych. Do tych ostatnich należą cykliczne spotkania wychowanków z doradcami zawodowymi w celu określenia ich predyspozycji zawodowych oraz podniesienia poziomu motywacji. W wyniku doradztwa psychospołecznego i zawodowego zostały określone indywidualne ścieżki szkoleniowe dla każdego z uczestników projektu. W ramach realizacji tych „ścieżek” młodzież uczestniczy w szkoleniach zawodowych adekwatnych do swoich predyspozycji, cech osobowościowych oraz

możliwości manualnych i intelektualnych.

Wkraczającym w dorosłe życie wychowankom nie może zabraknąć poczucia własnej wartości, umiejętności nawiązywania kontaktów międzyludzkich. Tych i wielu innych kompetencji ogólnych wychowankowie mają szansę nauczyć się zarówno podczas wspólnej nauki jak i wypoczynku. Najbardziej sprzyjają temu obozy edukacyjno-integracyjne organizowane podczas wakacji i ferii zimowych. Jeden z takich obozów zaplanowanych w ramach projektu „Wędką na wyprawkę” odbył się w styczniu 2006 r. w Ośrodku Wypoczynkowym „PODCZELE” koło Kołobrzegu. Podczas pięciodniowego pobytu przeprowadzono warsztaty z lingwistami, zajęcia sportowe na sali gimnastycznej i basenie oraz liczne imprezy integracyjne.

Siłą naszego projektu jest połączenie posiadanych przez partnerów doświadczeń oraz zasobów. Podział zadań w projekcie dostosowany jest do możliwości organizacyjnych i merytorycznych partnerów. Zarządzanie projektem polega na scalaniu charakteryzujących się pewną autonomią działań obu instytucji. W skład zespołu zarządzającego projektem wchodzi po dwóch przedstawicieli partnerów oraz eksperci finansowi. Zgodnie z zasadą empowerment do realizacji projektu

zaangażowaliśmy przedstawiciela beneficjentów. Luiza Pawłowska – usamodzielniona wychowanka Domu Dziecka „Zielony Dwór” w Szczecinie, pracownik Powiatowego Urzędu Pracy w Szczecinie, absolwentka I Edycji Akcji „Dla Dzieci Szczecina” – w projekcie „Wędka na wyprawkę” pełni funkcję Eksperta ds. Promocji i Upowszechniania. Przykład Luizy jest namacalnym dowodem na skuteczność podejmowanych działań oraz wzorem do naśladowania dla jej młodszych kolegów, koleżanek i rodzeństwa.

Projekt „Wędka na wyprawkę” spotkał się z pozytywnym przyjęciem przez instytucje zajmujące się problematyką usamodzielnienia. Patroni medialni projektu – Kurier Szczeciński, Polskie Radio Szczecin oraz Szczeciński Oddział TVP 3 – przybliżają idee programu usamodzielniania szerszej publiczności. Z pewnością zaprocentuje to w przyszłości zmianą stereotypów myślowych

w społeczeństwie na temat placówek opiekuńczo-wychowawczych i przebywających w nich dzieci, a także zwiększy szanse integracji usamodzielnionych wychowanków ze środowiskiem na płaszczyźnie zawodowej i prywatnej.

Fakt zaliczenia projektu „Wędka na wyprawkę” przez Ministerstwo Rozwoju Regionalnego do najlepszych praktyk Europejskiego Funduszu Społecznego w pierwszym okresie programowania nobilituje nas oraz zachęca do snucia śmiałych planów na przyszłość. Obecnie czekamy na rozstrzygnięcie konkursu. W przypadku pozytywnej dla nas decyzji obejmujemy wsparciem wychowanków domów dziecka również z województwa pomorskiego i lubuskiego.

Olga Oczkowska-Fiuk

Prezes Zarządu

Zachodniopomorskiej

Fundacji na Rzecz Integracji

Środowiskowej

Proces usamodzielnienia wychowanka w Specjalistycznej Placówce Opiekuńczo - Wychowawczej „Parkowa” w Krakowie

Placówka opiekuńczo-wychowawcza przy ul. Parkowej 12 służy dzieciom od czasów powojennych. Od 1994r. podejmuje opiekę nad dziećmi i młodzieżą przejawiającymi objawy psychopatologiczne. Realizowała więc zadania opieki nad dziećmi w ramach: Domu Dziecka nr 4 dla chłopców, Poradni dla Dzieci i Młodzieży z Zaburzeniami Psychicznymi, Młodzieżowego Ośrodka Socjoterapii w Zespole Placówek Opiekuńczo-Wychowawczych nr 3, placówki socjalizacyjnej, zespołu poradnictwa, a od stycznia 2006 roku Specjalistycznej Placówki Opiekuńczo-Wychowawczej „Parkowa”.

Obecnie wychowankowie przyjmowani są do placówki w oparciu o postanowienie sądu lub na prośbę rodziców. Podstawą przyjęcia jest zdiagnozowanie zaburzeń zachowania i emocji wieku dorastania, fobie, stany depresyjne, zaburzenia nerwicowe, trudności wychowawcze związane z kryzysem tego etapu rozwojowego i konfliktami rodzinnymi. Do placówki nie są przyjmowane dzieci uzależnione od środków psychoaktywnych, oraz niedostosowane społecznie

i takie, które wymagają oddziaływań resocjalizacyjnych. Nie kwalifikowane są również dzieci z obniżoną normą intelektualną.

Taki dobór grupy ukierunkowuje naszą pracę zarówno wychowawczą, jaki terapeutyczną. Zadaniem placówki jest niwelowanie występujących objawów w taki sposób, aby możliwy stał się powrót dziecka do rodziny.

□W pierwszym etapie pobytu pomagamy dziecku osiągnąć równowagę emocjonalną po okresie, jego często burzliwych, traumatycznych przeżyć powiązanych z kryzysem rodzinnym, które to przeżycia doprowadziły dziecko do pobytu w naszej placówce. W pracy wychowawczej najważniejsze staje się zaspokojenie głównych potrzeb dziecka tj. potrzeby bezpieczeństwa i akceptacji oraz podjęcie procesu socjalizacji: naukę stosowania się do zasad i reguł współżycia społecznego. Ten etap służy również głębszemu poznaniu problemów dziecka i jego rodziny, podjęciu zindywidualizowanych oddziaływań psychologiczno-pedagogicznych.

□Drugi etap pobytu określa-

ny jest zarówno czasem pobytu jak i wiekiem dziecka. To etap pogłębionej intensywnej pracy wychowawczej i terapeutycznej. Nasza młodzież to przede wszystkim gimnazjaliści. W tym wieku intensywnie kształtuje się osobowość młodego człowieka, buduje się rdzeń przekonań o sobie samym i świecie oraz zdolność do podejmowania decyzji w oparciu o utworzony system wartości. Nasi wychowankowie, którzy wcześniej doznali wielu bolesnych przeżyć ze strony środowiska rodzinnego, głównie poczucia odrzucenia i lęku, przemocy emocjonalnej i fizycznej cechują się bardzo zaniżonym poczuciem wartości, małym rozumieniem siebie i innych pod względem potrzeb i uczuć oraz chaosem w systemie wartości, trudnością w dokonywaniu pozytywnych wyborów. Z tym „wyposażeniem” (obciążeniem) wchodzi w wiek dorastania, który sam w sobie jest okresem o nasilonej dynamice, etapem wzmożonego kryzysu. Adolescent podważa autorytety, burzy zastane wartości, poszukuje własnej tożsamości, – kim jest, jaki jest, jak ma dalej żyć. Nasz adolescent, którego przeszłość tak raniąco się kształtowała ma ogromne trudności wewnętrzne z konstruktywnym poszukiwaniem siebie. Jego bunt jest

nacechowany agresją, negacją siebie i innych. Wybory poddyktowane są potrzebą chwili i zasadą natychmiastowej przyjemności, bez liczenia się zarówno z potrzebami innych jak i konsekwencjami dla siebie. Na to nakładają się często zaburzenia emocjonalne: impulsywność, trudności z koncentracją, represyjność, itd.

By pomóc im w przygotowaniu się do życia w społeczeństwie musimy wspomagać ich emocjonalnie i społecznie dojrzewanie, ale wcześniej modelować zdrową osobowość oraz kształtować podstawowe umiejętności społeczne. Wszystko to wpływa na dobór metod i technik pomocy terapeutycznej - wychowawczej. Dla młodzieży, która przeszła etap wczesnego przygotowania proponujemy szereg innych oddziaływań. Placówka opiera swoją pracę na rzecz młodzieży na licznych autorskich programach terapeutycznych - edukacyjnych. Wychowankowie nabywają umiejętności społecznych poprzez uczestnictwo w zajęciach grupowych. Spotkania są ustrukturyzowane poprzez bloki tematyczne. I tak np. proponujemy blok „Umiejętności interpersonalnych”. Na zajęciach z tego cyklu ma miejsce integracja grupy, przełamywanie nieśmiałości, nauka prawidłowej komunikacji, właściwego słuchania, mówienia, ujawnianie

postaw asertywnych. W innym bloku – „Edukacja Emocjonalna” uczymy młodzież rozpoznawania przyczyn trudności emocjonalnych oraz nabywania umiejętności radzenia sobie: jak kontrolować impulsy, panować nad złością, rozwiązywać konflikty, radzić sobie z lękiem i wstydem. W kolejnym bloku pt. „Pragnienia, Wartości, Decyzje” wzmacniamy zdrowe sposoby funkcjonowania i uczymy odpowiedzialności za siebie. Wszystko to dzieje się poprzez analizę przez młodzież proponowanych treści, zabawę, odgrywanie scenek, dyskusje i metody projekcyjne.

W innym natomiast programie terapeutycznym koncentrujemy się na budowaniu prawidłowego systemu wartości. U wielu młodych ludzi ich rozwój moralny jest zaburzony. Podejmujemy zatem zadania mające na celu ukierunkować ten rozwój prawidłowo. Dyskutujemy z młodzieżą nad poszczególnymi wartościami zarówno od strony jednostki jak i jej relacji ze światem np. czym jest dobro, sprawiedliwość, szacunek, miłość. Te tematy są również omawiane na prowadzonej „grupie wsparcia dla rodziców”.

□ Na trzecim etapie jest młodzież najstarsza, powyżej 16 roku życia, która nabyła już wiele podstawowych umiejętności społecznego współżycia i jest teraz przygotowywana do bez-

pośredniego usamodzielnienia. W tym przypadku pomagamy młodym ludziom w osiągnięciu emocjonalnej dojrzałości charakterystycznej dla ich wieku, mając na uwadze bliskie już opuszczenie placówki. Służą temu specjalistyczne zajęcia warsztatowe w ramach prowadzonej socjoterapii i grupy usamodzielnienia, które koncentrują się na przedstawieniu młodzieży prawidłowości procesu dojrzewania oraz występujących w nim zadań i trudności. Poszukujemy wraz z młodzieżą rozwiązań dla ich dylematów. Pracujemy wspólnie nad takimi tematami jak:

1. przygotowanie do dorosłości i życia w rodzinie (przywileje i obowiązki, kobiecość męskość, ideały, role społeczne),
2. orientacja zawodowa (rola kształcenia i zawodu),
3. edukacja prozdrowotna (zagrożenia i promocja zdrowia),
4. sztuka dobrych manier i auto-prezentacja,
5. życie w społeczeństwie (poruszanie się wśród instytucji publicznych, umiejętność właściwego gospodarowania czasem wolnym i pieniędzmi, sprawy bytowe).

Praca z młodzieżą nad tymi zagadnieniami służy przewyciężaniu ich lęku przed dorosłością oraz opuszczeniem placówki i ma

zwiększyć odpowiedzialność za siebie samego.

Równolegle, we współpracy z przedstawicielami pomocy społecznej (MOPS, PCPR) podejmowane są kroki formalne związane z procesem usamodzielnienia. I tak do właściwej jednostki ze względu na miejsce zamieszkania wychowanka wysyłane są odpowiednio wymagane w przebiegu procesu usamodzielnienia dokumenty. Wyznaczany jest opiekun usamodzielnienia (bardzo często rodzic, rzadziej pracownik placówki), który wspólnie z wychowankiem i pracownikiem socjalnym Miejskiego Ośrodka Pomocy Społecznej bądź Powiatowego Centrum Pomocy Rodzinie opracowuje indywidualny program usamodzielnienia.

W momencie uzyskania pełnoletności wychowankowie często korzystają z możliwości pozostania w placówce na warunkach ściśle określonych w kontrakcie. W sytuacji, gdy rozpoczynają kolejny etap kształcenia uzyskują pomoc finansową na kontynua-

cję nauki, na zagospodarowanie w formie rzeczowej.

Opuszczenie placówki i wzięcie odpowiedzialności za siebie jest dla tych młodych ludzi bardzo stresującym i trudnym doświadczeniem. Dlatego też placówka nie zostawia ich samym sobie nie tylko z chwilą uzyskania pełnoletności, ale także oferuje swą pomoc, po jej formalnym opuszczeniu przez usamodzielnianych podopiecznych. Wychowankowie wiedzą, że zawsze mogą zwrócić się o pomoc i z przywileju tego korzystają otrzymując wsparcie psychologiczne i formalne.

W planach placówki jest uruchomienie w przyszłości dwóch mieszkań chronionych (na terenie posesji) przewidzianych dla pełnoletnich usamodzielnianych wychowanków, którzy pozbawieni są możliwości powrotu do rodziny, a nie dysponują własnym mieszkaniem.

Iwona Kostka
SPOW „Parkowa”

Mieszkania Chronione w Domu Dziecka w Pawlikowicach

18 stycznia 2006 roku w Pawlikowicach otwarto mieszkania chronione. Była to inicjatywa Dyrektora Powiatowego Centrum Pomocy w Wieliczce mgr Ryszarda Zakrzewskiej – Zachwieji i Dyrektora Domu Dziecka „Moja Rodzina” ks. Bogdana Węgrzyna. Remont, adaptacja i wyposażenie dotychczas niewykorzystywanych pomieszczeń został sfinansowany z pozyskanego grantu z Ministerstwa Pracy i Polityki Społecznej oraz z budżetu powiatu. Mieszkania chronione to 5 pokoi kompleksowo urządzonych i wyposażonych, łazienka wspólna z zapleczem do prania, suszenia i prasowania oraz aneks kuchenny wyposażony we wszystkie nowoczesne urządzenia gospodarstwa domowego.

CEL MIESZKAŃ CHRONIONYCH

Mieszkania chronione to krok do przodu po utworzeniu kilka lat temu grupy usamodzielnienia. Celem mieszkań chronionych jest stworzenie pomostu pomiędzy życiem w placówce czy rodzinie zastępczej, a samodzielnym życiem na własny rachunek. Mieszkańcy czas ten mają wykorzystać na naukę się gospodarowania swoimi pieniędzmi, planowania czasu, organizowania sobie rozrywki.

Mieszkania chronione prowadzone są jako integralna część Domu Dziecka „Moja Rodzina”. Są one formą pomocy społecznej

przygotowującą do prowadzenia samodzielnego życia i funkcjonowania w środowisku, w integracji ze społecznością lokalną. Usamodzielniani wychowankowie mają zatem możliwość wkraczania w dorosłe życie pod opieką doświadczonych osób udzielających im stosownego wsparcia. Wychowanek opuszczający placówkę, w takim mieszkaniu uczy się samodzielnego życia nie tylko pod względem znalezienia pracy i zarabiania pieniędzy, ale również gospodarowania tymi pieniędzmi w ciągu całego miesiąca.

Utworzenie mieszkań chronionych pozwoliło na:

- zapewnieniu wychowankom atmosfery na wzór rodzinne i warunków rozwoju opartych na zasadach personalizmu chrześcijańskiego,
- towarzyszeniu wychowankom w ich wzrastaniu osobowym i czuwanie, aby mieli zapewnione jak najlepsze warunki rozwoju psychofizycznego, emocjonalnego i duchowego, kompensujące brak domu rodzinnego,
- realizację nauki szkolnej,
- zdobywanie kwalifikacji zawodowych,
- wdrażanie do odpowiedzialności i samodzielności,
- uzyskanie pomocy w zdobywaniu kultury osobistej i umiejętności współżycia w społeczeństwie,
- uchronienie wychowanków przed demoralizacją,
- nabywanie umiejętności w ak-

- tywnym poszukiwaniu pracy,
- poszukiwanie mieszkań docelowych.

WYCHOWANKOWIE MIESZKAŃ CHRONIONYCH

Mieszkania chronione są przeznaczone tylko i wyłącznie dla wychowanków z placówek opiekuńczo-wychowawczych i rodzin zastępczych.

Może w nich mieszkać 8 pełnoletnich wychowanków (chłopców), którzy ukończyli 18 rok życia i posiadają stałe źródło dochodu. Najczęściej źródło dochodu mieszkańców stanowi świadczenie na kontynuowanie nauki, wypłacane ze środków MOPS. Nabór chłopców jest dokonywany we współpracy z Powiatowym Centrum Pomocy Rodzinie w Wieliczce. Wychowanek będzie mógł przebywać w takim mieszkaniu maksymalnie do 2 lat, w zależności od sytuacji i podpisanej umowy. Z mieszkańcem może zostać zerwana umowa, jeżeli w rażący sposób będzie łamał regulamin.

Od stycznia do czerwca 2006 roku w mieszkaniach chronionych mieszkało 3 chłopców. Po ukończeniu gimnazjum i zgodnie z indywidualnym programem usamodzielniania wrócili do domów rodzinnych. Obecnie w mieszkaniu przebywa dwóch chłopców, którzy realizują szkołę średnią. Jeden po ukończeniu szkoły zamierza zamieszkać ze swoim bratem w wynajętym mieszkaniu, drugi natomiast po zdaniu matury planuje studiować w Krakowie i mieszkać w mieszkaniu chronionym.

ZASADY FUNKCJONOWANIA MIESZKAŃ CHRONIONYCH

Pobyć w mieszkaniu następuje na wniosek osoby zainteresowanej. Zamieszkanie następuje na czas określony, zgodnie z terminem uzgodnionym z umową i programem usamodzielnienia zawartym z wychowankiem. Szczegółowe zasady pobytu osoby kierowanej zostają określone w kontrakcie zawartym pomiędzy osobą zainteresowaną a Dyrektorem Domu Dziecka „Moja Rodzina”. Wychowankowie w mieszkaniach chronionych ponoszą koszty związane z utrzymaniem mieszkania tj. opłatę energii elektrycznej, gazu, wody w zależności od uzyskania dochodu własnego, w wysokości uzgodnionej w Umowie.

W trakcie pobytu w mieszkaniu młodemu ludziom udziela się wsparcia w zakresie:

- zapewnienia odpowiednich warunków mieszkaniowych.
- opieki pedagogicznej, psychologicznej i socjalnej.
- pomocy w realizacji Programu Usamodzielnienia i planów życiowych.
- pomocy w rozwiązywaniu problemów związanych z mieszkaniem docelowym.
- pomocy w aktywnym poszukiwaniu pracy.

Nadzór i koordynację nad mieszkaniem sprawuje Dyrektor Domu Dziecka „Moja Rodzina” w Pawlikowicach.

Małgorzata Przetaczek
*Dyrektor do spraw
wychowawczych*

Projekt warsztatowo - szkoleniowy „W stronę dojrzałości”

Dla potrzeb resocjalizacji stworzono już wiele różnorodnych programów, wydaje się jednak, że nie ma w nich dostatecznego akcentu na całościową wizję człowieka, traktującą jego duchowy wymiar jako niezbywalny, czy nawet fundamentalny dla rzeczywistości wolnej woli. Egzystencja człowieka rozgrywa się w czterech płaszczyznach tworzących nierozzerwalną całość: duchowej, psychicznej, fizycznej i społecznej. Tak pojęta antropologiczna struktura ma swoją hierarchię w proponowanym programie. Jest ona oparta także na psychoterapii V.E. Frankla, nieco zapomnianego a przecież wybitnego znawcy psycho – duchowej logoterapii.

Celem projektu „W stronę dojrzałości” jest takie współdziałanie wychowawcy z wychowankiem, aby towarzyszyć mu w procesie usamodzielnienia, pogłębić jego wizję i doświadczenie samego siebie. Chodzi tu nie tylko o proces wspomagający rozwijanie się dojrzałej tożsamości, ale o odkrywanie rzeczywistości, wolnej woli warunkującej zdolności do podejmowania własnych odpowiedzialnych wyborów.

Warsztaty „W stronę dojrzałości” swoimi tematami definiują działania pedagogiczno – terapeutycznej w ujęciu personalistycznym – egzystencjalnym.

Pierwsze spotkanie – „Dojrzałość niejedno ma imię” – jest

poświęcone głębszej analizie rzeczywistości, w której funkcjonuje młody człowiek oraz szukaniu przyczyn jego niedojrzałości, objawiającej się często w postawie negatywizmu.

Drugie spotkanie - „ Od iluzji do rzeczywistości - ja wobec samego siebie, inni wobec mnie” skupia się na różnorodnych sposobach odkrywania z wychowankiem jego realnego obrazu samego siebie. Umożliwia to zobaczenie całego bogactwa osobowości, jak i jej „pęknięć”, które to nie pozwalają na realizację własnych planów i marzeń. Zasadniczym zadaniem na tym etapie szkolenia jest zdobywanie doświadczeń w indywidualnym podejściu do wychowanka i jego problemów, a także odkrywanie personalizmu w pracy wychowawczej.

Trzecie spotkanie - „ Między pragnieniem a potrzebą - o woli wolnej i niewolnej”. To zajęcia o charakterze terapeutycznym, w których uczestnicy zapoznają się z poszczególnymi krokami pomagającymi odkryć rzeczywistość wolnej woli i jej duchowo – psychiczny wymiar pragnień i potrzeb. Celem jest pomoc w rozpoznawaniu iluzji wolności, czy też pseudoniezależności i w demaskowaniu tych mechanizmów, które służą manipulacji w sferze wolności.

Czwarte spotkanie - „Usamodzielnianie na progu doj-

rzałości – praca z rodziną”. Ważnym aspektem w procesie usamodzielnienia jest od samego początku praca z rodziną, ukięnkowana na powrót dziecka do domu rodzinnego. Również w sytuacji braku pozytywnych rokowań na powrót, bardzo istotna jest współpraca ze środowiskiem rodzinnym, która wspiera wychowanka w jego funkcjonowaniu w placówce, a równocześnie podnosi jego motywację do podjęcia wysiłku pracy nad rozwojem dojrzałej osobowości.

Realizację projektu szkoleniowo – warsztatowego „W stronę dojrzałości” według autorskiego programu Jolanty Kraśniewskiej (pedagoga – terapeutki, z wieloletnim doświadczeniem w pracy z młodzieżą i rodzinami) Regionalny Ośrodek Polityki Spo-

łecznej w Krakowie rozpoczął w październiku 2006 r. Oferta szkoleniowa została skierowana do wychowawców placówek opiekuńczo – wychowawczych. Szkolenie spotkało się z pozytywnym odbiorem uczestników. Mamy nadzieję, że tak ukształtowane warsztaty będą pomocą dla wychowawców i pedagogów w procesie kształtowania kompetencji społecznych wychowanków oraz dostatecznego przygotowania ich do dorosłego życia.

Biorąc pod uwagę wagę poruszanych zagadnień oraz zainteresowanie projektem przewidziana jest kolejna edycja szkolenia w roku 2007.

Katarzyna Mimiec
Małgorzata Dyrda
ROPS Kraków

Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna „Iskierka” w Kwiatonowicach

Skutkiem zubożenia rodzin jest coraz większa izolacja społeczna – marginalizacja. Dzieci z takich rodzin wstydzą się warunków, w jakich żyją, nie zapraszają rówieśników i same nie są zapraszane. Nie zawinione braki w starcie szkolnym spowodowane niewydolnością wychowawczą i intelektualną rodziny, miejscem zamieszkania i dostępem do edukacji determinują los dziecka zaliczając je do klasy wykluczonych społecznie. Ratunkiem dla nich są placówki wsparcia dziennego, w których choć przez jakiś czas mogą funkcjonować w normalnym środowisku.

Taką placówkę powołało w 2001 roku nasze Stowarzyszenie. Jej formalną podstawą funkcjonowania są dyrektywy prawa, a rzeczywistą diagnoza zasobów i potrzeb środowiska lokalnego. Kwiatonowice to mała wioska licząca niewiele ponad sześćset mieszkańców, położona jest w gminie Gorlice w Beskidzie Niskim, z utrudnionym dostępem do ośrodków kultury i nauki. Mieszkańcy utrzymują się z pracy w niewielkich gospodarstwach rolnych, niewielu pracuje w małych, upadających gorlickich zakładach pracy. Dużo osób podejmuje prace sezonowe (wyjazdowe) w okresie letnim, najczęściej o charakterze „nielegalnym”. 44% mieszkańców wioski jest

w wieku produkcyjnym (od 25 – 65 r. życia) z czego zaledwie 1/5 pracuje zawodowo. 0,5% mieszkańców to starcy, z których rent i emerytur utrzymuje się drugie a nawet trzecie pokolenie rodziny. Bieda, brak pracy i perspektyw na lepsze życie jest powodem coraz mniejszej liczby zawieranych małżeństw i spadkiem urodzeń. Tylko nielicznym udaje się zdobyć wyższe wykształcenie, ale potem wyjeżdżają z wioski co procentuje zubożeniem intelektualnym społeczeństwa. W wyniku transformacji ustrojowej i gospodarczej kraju, zmieniło się życie w środowisku. Postępuje proces wykluczenia społecznego rodzin, wykluczenia edukacyjnego dzieci i młodzieży w wieku obowiązku szkolnego i obowiązku nauki.

Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna „Iskierka” jest alternatywą dla dzieci, młodzieży i ich rodzin. Funkcjonuje od 2001 roku, jej organem prowadzącym jest Stowarzyszenie Oświatowe Wsi Kwiatonowice. Placówką kieruje kierownik świetlicy powołany przez Zarząd Stowarzyszenia, jest on równocześnie wychowawcą. Świetlica jest placówką wsparcia dziennego typu specjalistycznego, wpisana do Rejestru Placówek Opiekuńczo – Wychowawczych Wydziału Polityki Społecznej Małopolskiego Urzędu

Wojewódzkiego w Krakowie pod numerem 0041. Zgodnie z Rozporządzeniem Ministra Polityki Społecznej z dnia 14 lutego 2005 r.

w sprawie placówek opiekuńczo – wychowawczych świetlica zapewnia wychowankom:

1. Pomoc w nauce: <ul style="list-style-type: none">• prowadzenie Ośrodka Interwencji Edukacyjnej (zapewniony dostęp do sali komputerowej, internetu, biblioteki szkolnej, czytelnia),• funkcjonowanie ośrodka nauczania wspomagającego,• pomoc rówieśniczych grup wsparcia (pomoc koleżeńska),	
2. Organizacja czasu wolnego, rozwój zainteresowań, organizację zabaw i zajęć sportowych:	
Kółka zainteresowań: <ul style="list-style-type: none">▪ laboratoryjne▪ matematyczne▪ językowe▪ robótek ręcznych	zajęcia muzyczne: <ul style="list-style-type: none">▪ indywidualna gra na instrumencie▪ taniec▪ chór
zajęcia plastyczne: <ul style="list-style-type: none">▪ haftowanie, dzierganie, floraż, itp.▪ zajęcia w terenie▪ zajęcia wyjazdowe do BWA▪ wystawy	zajęcia sportowe <ul style="list-style-type: none">▪ na basenie▪ na lodowisku▪ w sali sportowej▪ rozgrywki w tenisa stołowego
Udział w imprezach środowiskowych <ul style="list-style-type: none">▪ dożynki▪ festyn parafialny▪ konkurs palmy wielkanocnej▪ przegląd kolęd	Inne formy: <ul style="list-style-type: none">▪ drużyna harcerska „Zielony Kamień”▪ zajęcia teatralne (inscenizacje, drama)▪ wakacje z wolontariuszem▪ wakacje z językiem angielskim
3. Stałą pracę z rodziną dziecka: <ul style="list-style-type: none">▪ wywiady środowiskowe▪ konsultacje z GOPS▪ planowane i okazjonalne spotkania w świetlicy, prezentacje (jasełka, festyn, dożynki, ogniska)▪ zaangażowanie rodziców w działalność świetlicy (gotowanie zupy, robienie przetworów, sprzątanie)▪ rodzinne wyjazdy psychoedukacyjne	
4. Zajęcia specjalistyczne: <ul style="list-style-type: none">▪ biblioterapia (grupowa)▪ terapia logopedyczna (indywidualna),▪ terapia pedagogiczna (grupowa i indywidualna),▪ programy profilaktyczne:<ul style="list-style-type: none">a „Sąd nad papierosem”b „Narkotyki zagłuszają rytm muzyki”c „Uwaga! Obcy!”d „Saper”e „Nie gryź, bądź przyjacielem”▪ turnusy psychoedukacyjne▪ konsultacje wyników diagnozy z wychowawcami w szkole	

Prezentacje

Placówka jest czynna codziennie w godzinach od 11.30 – 16.30. W roku świetlicowym 2005/2006 zapisanych było 60 wychowanków, spośród nich 18 objętych specjalistyczną opieką, dla których prowadzona jest wymagana dokumentacja tzn. karty pobytu i arkusze badań psychologiczno – pedagogicznych opracowane według własnego wzoru.

Kierunek pracy świetlicy, której wychowankami są dzieci i młodzież z pięciu sąsiadujących wiosek, wyznacza diagnoza problemów społecznych i edukacyjnych. Rodziny, z których dzieci uczęszczają do szkoły podstawowej i gimnazjum, to w większości rodziny ubogie, wielodzietne, w których istnieje problem uzależnienia, przemoc w rodzinie oraz trudne sytuacje życiowe. Rodziny te nie są w stanie samodzielnie prawidłowo organizować proces wychowawczy w domu, klimat życia rodzinnego nie sprzyja prawidłowemu rozwojowi osobowości dziecka. Ze swoimi problemami zamykają się w domu, „odcinają” od życia sąsiedzkiego i wiejskiego. Wykluczenie społeczne rodzin pociąga za sobą wykluczenie edukacyjne dzieci. W środowisku szkolnym i róż-

wieśniczym czują się „gorsze i słabsze”, łatwo ulegają negatywnym wpływom środowiska. Rodzice nie są w stanie sprostać oczekiwaniom swoich pociech, które wymykają się im spod kontroli. Kilka rodzin znajduje się w sytuacji kryzysowej po traumatycznych przeżyciach – śmierć najbliższej osoby, rozpad rodziny, choroba psychiczna, utrata pracy.

Świetlicę w jej działaniach w ubiegłym roku wspierali:

- Starosta Powiatu Gorlickiego,
- Wójt Gminy Gorlice,
- Fundacja Nida,
- Zarząd Województwa Małopolskiego,
- Polska Akcja Humanitarna,
- wpłaty osób prywatnych, sympatyków świetlicy,
- Fundacja Warta

Świetlica wspiera rodziny i szkołę w organizowanym procesie wychowawczym. W szkole i środowisku ograniczone zostały zjawiska patologiczne, dzieci odnoszą sukcesy w szkole, konkursach i wystawach. Funkcjonowanie świetlicy jest niezbędne, ale jej prowadzenie staje się bardzo trudne ze względów finansowych.

Jolanta Kwiatkowska
Kierownik Świetlicy

Klub Integracji Społecznej w Nowym Sączu

Stowarzyszenie STOPIL powstało w 2003 roku. Inspiracją do powstania Stowarzyszenia była opracowywana wówczas ustawa o zatrudnieniu socjalnym. Na zebraniu powołującym do życia Stowarzyszenie założyciele postawili sobie ambitny cel – stworzyć firmę zatrudniającą i aktywizującą równocześnie 100 osób bezrobotnych. Prace nad stworzeniem struktury organizacyjnej i programu działania Stowarzyszenia trwały rok. W tym czasie w październiku 2003 roku powołaliśmy do życia Klub Integracji Społecznej, a w lipcu 2004 uzyskaliśmy status organizacji pożytku publicznego.

Plan programu reintegracji społecznej i zawodowej oparty o zasady zawarte w art. 3 ustawy o zatrudnieniu socjalnym z dnia 13 czerwca 2003r. zakłada 8 miesięcy reintegracji społecznej i zawodowej dla uczestników zajęć.

Reintegracja społeczna to 7 tygodni zajęć z psychologiem po trzy godziny dziennie. Zajęcia kończą się testem psychologicznym przydatności zawodowej, a każdy uczestnik otrzymuje zaświadczenie o ukończeniu zajęć. Po zajęciach z edukacji uczestnicy są kierowani na badania lekarskie a następnie biorą udział w szkoleniu ogólnym BHP.

Sześć miesięcy trwa zatrudnienie w ramach robót publicz-

nych i odbywa się wg. schematu opracowanego w programie reintegracji zawodowej. Metodologia reintegracji zawodowej to maksymalnie 6 tygodni nauki zawodu, a następnie 4 miesiące pracy.

Opis programów:

- **Reintegracja społeczna** – ma na celu odbudowanie u osoby np. długotrwale bezrobotnej umiejętności uczestniczenia w życiu społecznym i pełnienia ról społecznych.

W ramach reintegracji społecznej pracownicy Stowarzyszenia (trzech psychologów i pedagog) prowadzą zajęcia wg. autorskiego programu Stowarzyszenia, który obejmuje następujące tematy:

Asertywność, praca w grupie, zarządzanie czasem, zarządzanie własnym wizerunkiem, radzenie sobie z konfliktami, zarządzanie budżetem domowym.

Zajęcia są prowadzone w systemie: 7 tygodni, 5 dni tygodniowo, codziennie 3 godziny szkoleń. Taki system pozwala wypracować uczestnikom nawyki typu: systematyczność, punktualność, konsekwencja, a jednocześnie pozwala na zmianę organizacji życia rodzinnego.

Metodologia prowadzenia reintegracji społecznej to ćwiczenia i warsztaty, a liczebność reintegrowanej grupy nie jest większa niż 15 osób.

• **Reintegracja zawodowa** – ma na celu odbudowanie u osoby np. długotrwale bezrobotnej zdolności do samodzielnego świadczenia pracy na rynku pracy.

Reintegracja zawodowa trwa 6 miesięcy. W tym czasie trwają zajęcia z doradcami zawodowymi i instruktorem zawodu, a osoby biorące udział w reintegracji są zatrudniane w oparciu o kodeks pracy w ramach robót publicznych. W tym czasie uczestnicy zajęć otrzymują wynagrodzenie finansowane przez Powiatowy Urząd Pracy. Wynagrodzenie jest wypłacane również przez pierwsze tygodnie reintegracji zawodowej w czasie trwania nauki zawodu w warsztatach STOPIL-u. Obecnie uczestnicy reintegracji są zatrudniani w warsztacie krawieckim, tapicerskim, rękodzieła artystycznego, przy konserwacji i utrzymaniu terenów zielonych na terenie Nowego Sącza i w pracowni komputerowej.

(Dla uczestników, którzy nie są mieszkańcami miasta Nowego Sącza uzupełnieniem reintegracji społecznej jest reintegracja zawodowa finansowana przez PUP dla Powiatu Nowosądeckiego, lecz organizowana przez burmistrzów i wójtów poszczególnych gmin).

W tym zakresie od powstania Stowarzyszenia STOPIL w zajęciach z zakresu reintegracji społecznej udział wzięło **270 osób bezrobotnych** i uzależnionych po odbytym leczeniu z terenu miasta Nowego Sącza i kilku gmin powiatu nowosądeckiego.

Od 1.10.2004 w Stowarzyszeniu w ramach robót publicznych zostało zatrudnionych 110 osób, które ukończyły reintegrację społeczną. Pozostali uczestnicy byli zatrudniani przez urzędy miast i gmin powiatu nowosądeckiego.

Program szkoleniowy obejmujący reintegrację społeczną i zawodową realizowany przez Stowarzyszenie STOPIL jest autorskim programem Stowarzyszenia.

Wyrwani z niebytu

Skutkiem realizowanej w KIS reintegracji społecznej i zawodowej są zmiany w postawach, w zachowaniu oraz inne podejście do życia u poszczególnych uczestników. Przykładów może być wiele.

Poniżej przykłady najbardziej interesujące i obrazowo przedstawiające zmiany jakie dokonały się u kilku osób biorących udział w zajęciach.

Jedną z pierwszych osób, która uczestniczyła w reintegracji była pani Maria. Kobieta w średnim wieku, z wykształceniem zawodowym. Osoba z problemami rodzinnymi oraz problemem alkoholowym, która ukończyła pełny cykl terapii w Powiatowym Ośrodku Terapii Uzależnień i Współzależnień. Początkowo wykazywała przejawy zachowań depresyjnych, roszczeniowych oraz agresywnych. Podczas zajęć nabrała dystansu do życia oraz nauczyła się współpracować z grupą. Stała się energiczną i stanowczą osobą,

która zaczęła dbać o siebie. Podczas zajęć z reintegracji zawodowej rozwinęła zdolności i umiejętności plastyczne. Sukcesem po zakończeniu zatrudnienia w KIS-ie, był pomysł założenia własnej działalności gospodarczej, oparty na zdobytym doświadczeniu związanym z rzemiosłem artystycznym. Pani Maria do tej pory zajmuje się twórczością artystyczną, a swoje prace sprzedaje na deptakach w uzdrowiskach Polski południowej. Nadal utrzymuje kontakt z KIS-em, zasięga porad i informacji na temat wykonywanego zawodu. Nie powróciła do nałogu.

Kolejną osobą, u której reintegracja miała charakter konstruktywny, jest pan Andrzej. Młody mężczyzna, po szkole zawodowej o specjalności stolarz. Kawaler mieszkający z rodzicami, bez konfliktów rodzinnych. Zamknięty w sobie, o małych umiejętnościach komunikacyjnych. Spędzał czas w domu przed telewizorem, odizolowany społecznie, nie widział potrzeby kontaktu z innymi. Początkowo podczas zajęć, cichy, spokojny, bał się zabierać głos na forum grupy. Z czasem nabrał pewności siebie, zaczął wyrażać własne zdanie. Chętnie przychodził na zajęcia, co świadczyło o przełamaniu bariery związanej z kontaktami z innymi ludźmi. Nawiązał przyjaźnię, sumiennie wykonywał powierzone mu zadanie.

Można również przytoczyć przykład pani Renaty, młodej, ambitnej, bardzo spokojnej i za-

mkniętej w sobie kobiety. Pani Renata miała poważne kłopoty zdrowotne, które uniemożliwiały jej podjęcie zatrudnienia. Podczas zajęć na warsztacie artystycznym, odkryła w sobie „duszę artysty”, a jej „dzieła” cieszyły się dużym powodzeniem. Uwierzyła we własne możliwości, odzyskała wiarę w siebie. Obecnie wystawia swoje prace na wernisażach w różnych galeriach. Prace cieszą się dużym zainteresowaniem ze względu na różnorodną tematykę i ciekawą technikę wykonania. Maluje również obrazy na zamówienie indywidualnych klientów np. portrety lub reprodukcje znanych malarzy.

Równie ciekawy jest przykład pana Ludwika ze względu na zmiany jakie się w nim dokonały podczas realizowanego programu reintegracji. Mężczyzna około 46 lat, po przebytych leczeniu uzależnienia alkoholowego. Początkowo podczas realizowanego programu wykazywał trudności we współpracy, niekiedy zachowywał się agresywnie. Z czasem łatwo dało się zauważyć zmiany postawy pana Ludwika, stał się punktualny i sumienny w pracy. Nauczył się odpowiedzialności i współpracy, bardzo dbał o czystość warsztatów oraz o przyjazną atmosferę w pracy.

Po ukończeniu reintegracji Pan Ludwik podjął stałą pracę w jednej z sądeckich firm.

Pani Magda, kobieta w średnim wieku, mająca rodzinę, była osobą przejawiająca lęk przed wychodzeniem z domu. Nie potrafiła

Prezentacje

załatwić własnych spraw oraz zaspokoić podstawowych potrzeb. Była bardzo wycofana z kontaktów interpersonalnych, czego powodem były stany depresyjne. Dodatkowo miała problemy z alkoholem, przeszła terapię leczenia odwykowego. Nie potrafiła zadbać o siebie i nie widziała w tym sensu ani celu.

Początkowo uczęszczała na zajęcia nieregularnie, w miarę upływu czasu stała się bardziej otwarta i śmiała. Zajęcia w grupie dały jej możliwość zdobycia kompetencji społecznych.

Nie powróciła do nałogu i pozostała aktywna zawodowo.

Statystyka

1 październik 2004 pierwsza grupa bezrobotnych rozpoczyna zajęcia w KIS.

Efekty osiągnięte w okresie październik 2004 do październik 2006:

- 2475 godzin reintegracji,
- 270 osób objętych reintegracją,
- 110 osób zatrudnionych okresowo w Stowarzyszeniu w ramach robót publicznych.

Stowarzyszenie realizowało kilka projektów:

- 2005 r. Fundusz Inicjatyw Obywatelskich – Klub Integracji Społecznej,
- 2005-2006 Phare – Niepełnosprawni – pełnopracownicy – 18 osób niepełnosprawnych

i równocześnie bezrobotnych brało udział w projekcie,

- 2006-2007 – FIO – Mobilne Biuro Reintegracji – Pomoc, poradnictwo doradztwo – specjalistów zatrudnionych w Stowarzyszeniu udzielana w gminach skąd pochodzą bezrobotni,
- 2006-2007 – SPO RZL EFS Działanie 1.5 – Brak pracy i strachy nie na Lachy,
- przekształcenie programowe i organizacyjne działalności Klubu Integracji Społecznej w Centrum Integracji Społecznej.

Stowarzyszenie zorganizowało trzy konferencje dotyczące tematyki reintegracji społecznej i zawodowej:

- 28 września 2004 w Nowym Sączu – „Przedsiębiorstwa społeczne w Polsce”,
- 19-20 października 2005 w Krynicy – „KIS metodą przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu”,
- 19-20 października 2006 2 Nowym Sączu i Krynicy – „KIS – jak to działa”

W sumie uczestnikami konferencji było 150 osób reprezentujący Powiatowe Urzędy Pracy i Ośrodki Pomocy Społecznej z trzech województw: śląskiego, podkarpackiego i małopolskiego.

Andrzej Muzyk
Prezes Stowarzyszenia
„STOPIL”

Readaptacja skazanych finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego

Włączenie Polski do struktur unijnych otworzyło nową drogę dla wielu organizacji oraz podmiotów w kreowaniu obecnej rzeczywistości. Coraz częściej i śmielej po unijne fundusze, – bez których trudno jest sobie wyobrazić nowatorskie kreowanie polskiej penitencjarystyki, zaczęli sięgać również więziennicy. Proponowane środki stały się dla jednych uzupełnieniem dotychczas prowadzonej pracy dla innych motywem do podejmowania nowych i trudnych wyzwań. W skali kraju wiele jednostek penitencjarnych realizuje projekty przy wykorzystaniu środków unijnych - szczególnie Europejskiego Funduszu Społecznego. Na terenie miasta Krakowa realizowana jest inicjatywa „Equal” w Zakładzie Karnym Nowa – Huta oraz projekt „Aktywny Powrót” w areszcie przy ulicy Czarnieckiego.

Projekt „Aktywny Powrót” jest realizowany w Areszcie Śledczym w Krakowie Podgórzu od miesiąca kwietnia 2006r. Zakończenie projektu przewidywane jest na kwiecień 2008 roku. Instytucją odpowiedzialną za jego wdrażanie na terenie jednostki jest Zakład Doskonalenia Zawodowego w Katowicach. Projekt jest finansowany ze środków Europejskiego Fun-

duszu Społecznego. Wykonanie działań zaplanowanych w projekcie będzie wymagało obecności na terenie aresztu wielu osób ze środowiska zewnętrznego m.in.: instruktorów prowadzących kursy zawodowe, doradcy zawodowego, prawnika, psychologa, terapeutów oraz innych.

Pomimo wielokierunkowego działania skierowanego na osoby pozbawione wolności projekt „Aktywny Powrót” jest pierwszym i zupełnie innowacyjnym, w skali kraju, z uwagi na populację beneficjentów, do których jest kierowany.

Celem projektu jest zwiększenie szans osób uzależnionych od alkoholu, które ukończyły terapię w Areszcie Śledczym w Krakowie-Podgórzu na znalezienie zatrudnienia. W dłuższej perspektywie realizacja projektu ma zapobiec ich marginalizacji i wykluczeniu społecznemu oraz ewentualnej recydywie.

Celem szczegółowym projektu jest aktywizacja zawodowa grupy 80 osób uzależnionych od alkoholu, poprzez zastosowanie kompleksowego programu szkoleń zawodowych, naukę poruszania się na rynku pracy łącznie z poradnictwem i doradztwem zawodowym, przy równoczes-

nym podejmowaniu działań nad utrzymaniem ich w trzeźwości (udział w grupach wsparcia oraz prowadzenie opieki psychologicznej). Bezpośrednio po opuszczeniu aresztu 30 osób odbędzie przygotowanie zawodowe w miejscu pracy. Proponowane w ramach projektu wsparcie, ma ze względu na specyfikę grupy beneficjentów ostatecznych, charakter innowacyjny i kompleksowy, ściśle dostosowany do potrzeb beneficjentów ostatecznych. Rodzaj działań proponowanych w ramach projektu to przede wszystkim propozycja oddziaływania poprzez m.in. opiekę psychologiczną - terapeutyczną na osobę uzależnioną w czasie realizacji projektu. Równoległe prowadzone będą działania mające na celu aktywizację zawodową (doradztwo i poradnictwo zawodowe, szkolenia). Działania te mają na celu pomoc alkoholikom w wejściu na rynek pracy w sposób aktywny i kreatywny. Innowacyjność projektu wyraża się poprzez równoległe prowadzenie oddziaływań terapeutycznych i aktywizacji zawodowej osób uzależnionych od alkoholu. Po raz pierwszy działania takie zostaną zastosowane wobec osób uzależnionych od alkoholu i jednocześnie pozbawionych wolności. Proponowane przez nas wsparcie nie jest oferowane w żadnym z polskich więzień. Jednocześnie 30 osób po zakończeniu

I etapu projektu weźmie udział w II etapie, tzn. odbędzie szkolenie w miejscu pracy w wybranej firmie (koszty podróży, stypendium, bezpłatne zakwaterowanie zostanie zapewnione) przez okres 6 miesięcy. Każdy uczestnik w trakcie przygotowania zawodowego w miejscu pracy będzie ponadto pod opieką wolontariusza.

Nowe podejście w budowaniu społeczeństwa, w którym jest miejsce na readaptację społeczną osoby uzależnionej kończącej terapię w więzieniu, powoduje konieczność włączenia następujących działań z podziałem na dwa etapy:

I etap - Areszt Śledczy

- *poradnictwo zawodowe dla każdego beneficjenta*
- *szkolenie zawodowe (do wyboru jeden spośród kursów zawodowych: murarz- tynkarz, malarz – tapeciarz, kafelkarz – posadzkarz, technolog robót wykończeniowych, brukarz); wszystkie szkolenia będą realizowane w oparciu o programy szkoleniowe rekomendowane przez MGiP*
- *szkolenie „Aktywne poszukiwanie pracy” w zakresie umiejętności właściwej prezentacji u pracodawcy i poruszania się na rynku pracy*
- *kurs komputerowy „ABC komputera”*
- *poradnictwo prawne*
- *opieka psychologiczna oraz terapeutyczna*

II etap – przygotowanie zawodowe w miejscu pracy po opuszczeniu Aresztu Śledczego (6 miesięcy)

- *praktyka zawodowa w wybranych instytucjach dla 30 osób*
- *udział w grupach wsparcia*
- *opieka psychologiczna i terapeutyczna dla beneficjentów*
- *spotkania z wolontariuszem – opiekunem*
- *poradnictwo prawne.*

Proponowane działania mają stać się podstawą do kreowania i wpływania na politykę społeczną państwa wobec osób karanych uzależnionych od alkoholu. Tak rozumiana praca z uzależnionym od alkoholu, byłym więźniem, będzie się wyrażać w jej kompleksowości i uwzględnianiu potrzeb grupy docelowej.

Dotychczas grupa 10 skazanych zakończyła realizację pierwszej edycji projektu. Wszyscy uzyskali kwalifikacje do wykonywania zawodu murarz – tynkarz. W trakcie realizacji projektu osoby aktywnie uczestniczyły w zajęciach z doradcą zawodowym, prawnikiem oraz informatycz-

nych, dających podstawową wiedzę na temat obsługi komputera i internetu. Dzięki podejmowanym oddziaływaniom oraz współpracy z przedsiębiorcami prywatnymi 2 osoby z pośród całej dziesiątki znalazły zatrudnienie bezpośrednio w firmie ogólnobudowlanej w województwie małopolskim, natomiast inne osoby takie zatrudnienie znalazły w rejonie swojego miejsca zamieszkania. Wszyscy beneficjenci pierwszej edycji są już oczywiście zwolnieni i pozostają pod dozorem kuratora sądowego. Należy wspomnieć, że przebywając w warunkach wolnościowych osoby takie mają możliwość skorzystania z usług biura projektu: porad prawnika, opieki terapeuty, psychologa czy pomocy w innych sprawach i z usług tych korzystają. Obecnie druga grupa osadzonych – 9 osób, realizuje projekt, uzyskując kwalifikacje malarz – tpeciarnik.

Krzysztof Poręba
Koordynator projektu
„Aktywny powrót”

Koordinacja systemu zabezpieczenia społecznego- podstawowe procedury

Od 01 maja 2004 roku Polacy obywatele polscy, przemieszczający się w granicach Unii Europejskiej oraz Europejskiego Obszaru Gospodarczego uzyskali prawo do świadczeń rodzinnych w innych państwach członkowskich UE i EOG. Umożliwia to koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego. Instytucją realizującą zadania z tego zakresu zgodnie z art. 21 ustawy o świadczeniach rodzinnych jest samorząd województwa. W Krakowie zadaniami z zakresu koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego zajmuje się Regionalny Ośrodek Polityki Społecznej przy ul. Radziwiłłowskiej 1, który pełni funkcję instytucji właściwej w koordynacji systemów zabezpieczenia społecznego. Zadaniem ROPS jest przede wszystkim wypełnianie formularzy z serii E400, a także jeśli zajdą właściwe przesłanki wydaje decyzje w sprawach świadczeń rodzinnych realizowanych w związku z koordynacją.

Koordinację systemów zabezpieczenia społecznego regulują następujące zasady:

□ **Zasada równego traktowania** – oznacza, że obywatele państw członkowskich mają takie same obowiązki i korzy-

stają z takich samych praw wynikających z przepisów prawnych każdego państwa członkowskiego na takich samych zasadach jak obywatele tego państwa.

- **Zasada jednego ustawodawstwa** – oznacza podleganie przepisom jednego kraju
 - **Zasada miejsca pracy** – oznacza podleganie ubezpieczeniu społecznemu i zdrowotnemu w państwie, gdzie się pracuje. Wyjątkami od tej zasady są pracownicy oddelegowani na okres poniżej 12 miesięcy, którzy podlegają ustawodawstwu państwa delegującego
 - **Zasada zachowania praw nabytych i eksportu świadczeń** – oznacza że przyznanie świadczenia w jednym kraju nie spowoduje jego utraty po przeniesieniu pracownika do innego kraju
 - **Zasada sumowania okresów ubezpieczenia, zatrudnienia i zamieszkania** – oznacza że okresy ubezpieczenia pracownika w poszczególnych krajach Unii są uwzględniane we wszystkich pozostałych państwach wspólnotowych
- Niektóre państwa członkow-

skie uzależniają prawo do nabycia świadczeń od tego jak długo dana osoba pracowała i była ubezpieczona lub czy mieszka i jak długo mieszka na ich terytorium. Obywatele polscy mogą korzystać z prawa do świadczeń, jeśli ich wyjazd zawiązany jest z :

- wykonywaniem pracy w innym państwie członkowskim
- podjęciem pracy u zagranicznego pracodawcy
- podjęciem pracy na własny rachunek w innym państwie członkowskim
- podjęciem studiów w innym państwie członkowskim

Jeśli spełnione zostały powyższe warunki osoba przebywająca na terenie Państw członkowskich UE bądź państw EOG powinna udać się do instytucji właściwej (spis instytucji znajdziecie Państwo na stronie www.rops.krakow.pl/koordynacja systemów zabezpieczenia społecznego) w celu złożenia stosownego wniosku. Kraj miejsca wykonywania pracy, wysyła drogą urzędową formularze z serii E 400 do instytucji właściwej miejsca zamieszkania pozostałych członków rodziny, w celu ustalenia ich sytuacji rodzinnej i bytowej.

Osoby, których dotyczy zapytanie skierowane do instytucji właściwej na formularzach z serii E 400, zobowiązane są dostarczyć wymagane dokumenty, o które zostaną przez ROPS we-

zwane listownie. Po otrzymaniu wymaganych dokumentów ROPS wypełnia formularze i przesyła je do właściwej instytucji miejsca wykonywania pracy, na podany w części A w pkt. 5 formularza E 411 adres (dlatego między innymi na tym formularzu wymagana jest pieczęć instytucji właściwej). Instytucja miejsca wykonywania pracy ustala prawo do zasiłku rodzinnego stosując ustawodawstwo obowiązujące na terenie danego państwa członkowskiego. Cała procedura w Polsce trwa około trzech miesięcy, termin ten regulowany jest rozporządzeniami wspólnotowymi.

Zanim jednak dojedzie do wymiany formularzy pomiędzy właściwymi instytucjami państw członkowskich należy, stojąc na straży zasad koordynacji, ustalić Państwo zobowiązane w pierwszej kolejności do wypłaty świadczeń rodzinnych. Ustalając je kierujemy się dwoma podstawowymi regułami:

- 1.zasada pierwszeństwa ustawodawstwa wykonywania pracy (państwem właściwym do wypłaty jest państwo wykonywania pracy)
- 2.zasada pierwszeństwa ustawodawstwa zamieszkania członków rodziny (w przypadku gdy aktywność zawodowa jest wykonywana w dwóch państwach).

Pojęcie aktywności zawodowej zostało określone Decyzją 207 z dnia 7 kwietnia 2006 roku, zgodnie z którą aktywnością zawodową jest:

- faktyczne wykonywanie pracy za wynagrodzeniem (praca najemna) lub prowadzenie działalności gospodarczej lub
- czasowe zawieszenie wykonywania pracy bądź działalności gospodarczej z powodu macierzyństwa, wypadku przy pracy, choroby zawodowej lub bezrobocia (o ile w związku z tymi zdarzeniami wypłacane jest wynagrodzenia lub świadczenia - z wyłączeniem rent i emerytur), płatnego urlopu, strajku lub lokautu lub bezpłatnego urlopu na wychowywanie dziecka, tak długo jak urlop ten uważany jest za wykonywanie pracy.

Omówić należy następujące przypadki:

A. Jeden z małżonków pracuje na terenie państwa członkowskiego, a drugi na terenie państwa członkowskiego mieszka z dziećmi i jest osobą nieaktywną zawodowo – właściwym do wypłaty świadczenia rodzinnego jest **państwo wykonywania pracy**. Jeśli jednak świadczenia rodzinne nie należą się w miejscu wykonywania pracy i wydana została decyzja odmowna, należy złożyć

wniosek o ustalenie prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków w państwie zamieszkania, **we właściwej miejscowo gminie** (a ROPS umarza postępowanie na poziomie koordynacji). W przypadku kiedy za granicą świadczenie zostało przyznane i wydana została decyzja, w Polsce wypłacana jest także nadwyżka, jeśli świadczenia przewidziane przez polską ustawę są wyższe od przewidzianych przez ustawę innego państwa członkowskiego. I w takim przypadku organem właściwym rzeczowo do wydania decyzji ustalającej uprawnienie do zasiłku rodzinnego są właściwe miejscowo Regionalne Ośrodki Polityki Społecznej.

B. Oboje małżonkowie są aktywni zawodowo na terenie państw członkowskich - wówczas państwem zobowiązanym w pierwszej kolejności do wypłaty świadczenia jest **państwo zamieszkania dzieci**, na które staramy się o świadczenia rodzinne. W Polsce w przypadku wystąpienia elementu koordynacji instytucją właściwą rzeczowo do ustalenia powyższego uprawnienia jest ROPS. Jeśli zatem zachodzą przesłanki określone w ustawie o świadczeniach rodzinnych i strona spełnia określony ustawą próg dochodowy ROPS wydaje decyzję o przyznaniu świadczenia na terenie Polski i wysyła ją do wykonania orga-

nowi właścicielowi. Na tym jednak nie koniec, drugi małżonek, który pracuje na terenie innego państwa członkowskiego i kraj ten przewiduje świadczenia rodzinne w wysokości wyższej od przewidzianych przez polską ustawę, należy złożyć wniosek także w drugim państwie, tam wypłona będzie różnica pomiędzy tamtejszym a polskim świadczeniem. Należy jednak zaznaczyć, że jeśli w Polsce osoba aktywna zawodowo nie ma ustalonego prawa do zasiłku rodzinnego, drugi kraj wykonywania pracy może zawiesić wypłatę świadczenia do wysokości świadczenia przewidzianego przez polską ustawę.

C. Jeśli małżonek mieszkający w Polsce jest osobą aktywną zawodowo a drugi małżonek przebywa wraz z dziećmi na terenie innego państwa członkowskiego i jest osobą nieaktywną zawodowo. Państwem właściwym do wypłaty świadczenia jest Polska. Decyzja wydawana jest przez organ właściwy czyli przez wójta, burmistrza lub prezydenta właściwego ze względu na miejsce zamieszkania osoby ubiegającej się o świadczenia rodzinne, ponieważ nie zachodzi element koordynacji.

Zatem podsumowując ROPS jest organem właściwym do wydania decyzji ustalającej prawo do zasiłku w następujących przypadkach:

- występuje element koordynacji, tj. jeden z małżonków pracuje na terenie innego państwa członkowskiego i nie jest pracownikiem oddelegowanym na okres poniżej 12 miesięcy (w określonych przypadkach na okres 24 miesięcy)
- aktywność zawodowa występuje także na terenie Polski. Należy dokładnie określić definicję **pracownika oddelegowanego**, ponieważ w większości przypadków mimo, iż praca jest wykonywana za granicą organem właściwym rzeczowo dla ustalenia prawa do zasiłku rodzinnego oraz dodatków będzie wójt, burmistrz lub prezydent właściwy miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania rodziny. Pracownikiem oddelegowanym jest osoba, która jest zatrudniona przez polskie przedsiębiorstwo i zostaje oddelegowana do pracy na terytorium innego państwa członkowskiego (np. do Niemiec).

Organem właściwym do ustalenia prawa do świadczeń rodzinnych w przypadku pracowników oddelegowanych jest:

- wójt, burmistrz lub prezydent właściwy miejscowo ze względu na miejsce zamieszkania rodziny w Polsce – dla pracowników, których przewidywany okres wykonywania pracy w innym państwie członkow-

skim nie przekracza 12 miesięcy

- ROPS - w przypadku pracowników oddelegowanych na terytorium innego państwa członkowskiego powyżej 12 miesięcy.

UWAGA: *Należy sprawdzić czy pracownik oddelegowany jest ubezpieczony na terenie Polski, czy też pracodawca zgłosił go do ubezpieczenia za granicą. W przypadku kiedy pracownik jest ubezpieczony w Polsce, Państwem właściwym do wypłaty świadczenia będzie Polska, a organem właściwym rzeczowo do ustalenia uprawnień do świadczeń rodzinnym jest wójt, burmistrz lub prezydent właściwy miejscowo.*

Dział Świadczeń rodzinnych ROPS w Krakowie informuje:

- Godziny przyjmowania stron: poniedziałek-czwartek 8.30-15.30
- Piątek jest dniem wewnętrznym-nie przyjmujemy stron.
- Dyrektor ROPS przyjmuje strony w sprawie świadczeń rodzinnych we wtorki w godzinach 14-15.

Dodatkowe informacje można uzyskać pod numerem telefonu (012) 426-20-36 oraz na stronach: www.mps.gov.pl oraz www.rops.krakow.pl

Urszula Tabak
ROPS Kraków

NOWE AKTY PRAWNE

Dz.U.06.150.1085 ogłoszony dnia 23 sierpnia 2006 r.
Minister Rozwoju Regionalnego - rozporządzenie z dnia 31 lipca 2006 r.
Wzory sprawozdań sporządzanych w ramach programu operacyjnego - Program Inicjatywy Wspólnotowej EQUAL dla Polski 2004-2006.

Dz.U.06.171.1227 ogłoszony dnia 27 września 2006 r.
Rada Ministrów - rozporządzenie z dnia 12 września 2006 r.
Wysokość minimalnego wynagrodzenia za pracę w 2007 r.

Dz.U.06.183.1356 ogłoszony dnia 11 października 2006 r.
Rada Ministrów - rozporządzenie z dnia 11 października 2006 r.
Zm.: rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków dofinansowania regionalnych lub lokalnych programów wyrówny-

wania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2006 r., warunków, jakie muszą spełniać te programy, podmiotów dokonujących oceny programów oraz sposobu i trybu wyboru programów, którym zostanie udzielone dofinansowanie.

Dz.U.06.195.1442 ogłoszony dnia 27 października 2006 r.
Rada Ministrów - rozporządzenie z dnia 25 października 2006 r.
Zm.: rozporządzenie w sprawie szczegółowych warunków dofinansowania regionalnych lub lokalnych programów wyrównywania szans edukacyjnych dzieci i młodzieży w 2006 r., warunków, jakie muszą spełniać te programy, podmiotów dokonujących oceny programów oraz sposobu i trybu wyboru programów, którym zostanie udzielone dofinansowanie.

Spis treści:

1. Wstęp.	1
2. Prezentacje. Projekt „Wędka na wyprawkę”.....	2
3. Prezentacje. Proces usamodzielnienia wychowanka w Specjalistycznej Placówce Opiekuńczo-Wychowawczej „Parkowa w Krakowie”.....	8
4. Prezentacje. Mieszkania chronione w Domu Dziecka w Pawlikowicach.....	12
5. Prezentacje. Projekt warsztatowo-szkoleniowy „W stronę dojrzałości”	14
6. Prezentacje. Środowiskowa Świetlica Socjoterapeutyczna „Iskierka” w Kwiatonowicach	16
7. Prezentacje. Klub Integracji Społecznej w Nowym Sączu	19
8. Prezentacje. Readaptacja skazanych finansowana ze środków Europejskiego Funduszu Społecznego	23
9. Warto wiedzieć. Koordynacja systemu zabezpieczenia społecznego - podstawowe procedury.....	26
10. Warto wiedzieć. Nowe akty prawne	31